

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1

מספר בקשה: 21

בפני כבוד השופט תומר אורינב

מבקשים פלוני

נגד

משיבים

1. יקטרינה טרפזניקובה
2. איי די איי חברה לביטוח בע"מ

2

החלטה

3

1. לפני בקשת התובע להתיר לו, במסגרת שאלות הבהרה, להעביר לעיון המומחה שמונה מטעם בית המשפט את פרוטוקול הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי, בו מפורטת קביעת דרגת נכות שנקבעה בעניינו של התובע.

6

7

8

9

10

רקע בתמצית:

2. התובע הגיש כנגד הנתבעת תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, בתאונת דרכים שהתרחשה ביום 20/07/16, עת הוא התנגש עם אופניו ברכב של הנתבעת 1, שעצר בפתאומיות בשול הכביש וחסם את נתיבת רכיבת התובע.

13

14

3. התביעה הוגשה לפי המסלול המתווה בסעיף 6ב' לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה – 1975 (להלן – הפלת"ד) היינו על בסיס קביעת נכות בידי וועדה רפואית של המוסד לביטוח לאומי.

17

18

4. וועדה רפואית של המל"ל הכירה בתאונה כתאונת עבודה והעניקה לתובע נכות משוקללת בשיעור של 27.47% בגין פגימות בתחומים הבאים: אורתופדיה, ראומטולוגיה, פה ולסת וא.ג.

21

22

5. הנתבעת הגישה בקשה להבאת ראיות לסתור את קביעות הוועדה הרפואית הן בתחום האורתופדיה והן בתחום הראומטולוגיה.

24

25

6. בהחלטתי מיום 12/06/19 נעתרתי לבקשת הנתבעת להביא ראיות לסתור והוריתי על מינוי מומחים מטעם בית המשפט בתחום האורתופדיה ובתחום הראומטולוגיה.

27

28

7. על החלטתי האמורה לא הוגשה בר"ע.

29

30

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

8. המומחית מטעם בית המשפט בתחום הראומטולוגיה, פרופ' אלקיים, קבעה נכות צמיתה בשיעור של 7.5% (בעוד שהוועדה הרפואית של המל"ל קבעה נכות צמיתה ראומטולוגית בשיעור של 10%).

9. במענה לשאלות הבהרה מטעם הנתבעת, קבעה המומחית כי יש להעמיד את הנכות בתחום הראומטולוגיה כתוצאה מהתאונה נושא התביעה על שיעור של 6% בלבד (במקום שיעור של 7.5% כפי שנקבע בחוות הדעת).

10. המומחה מטעם בית המשפט בתחום האורתופדיה, ד"ר בלום, קבע נכות צמיתה בשיעור של 7.5% (בעוד שהוועדה הרפואית של המל"ל קבעה נכות צמיתה אורתופדית בשיעור של 10%).

11. בדעת התובע לשלוח שאלות הבהרה למומחית מטעם בית המשפט בתחום הראומטולוגיה, באמצעותן מבקש התובע מהמומחית ליישב בין שיעור הנכות שנקבע על ידיה לבין שיעור הנכות שנקבע על ידי הוועדה הרפואית של המל"ל. לצורך כך מבקש התובע להעביר לעיון המומחית את פרוטוקול הוועדה הרפואית של המל"ל.

נימוקי הבקשה והתגובה

12. את בקשתו להעביר לעיון המומחית מטעם בית המשפט את קביעות הוועדה הרפואית של המל"ל מבסס התובע על קביעות פסק הדין שניתן על ידי בית המשפט העליון בתיק רע"א 271/20, לפיהן ניתן להציג למומחה שמונה מטעם בית המשפט בתביעה לפי הפלת"ד את קביעות הנכות של המל"ל המחייבות לפי סעיף 6ב' לחוק האמור.

13. הנתבעת התנגדה לבקשה בציינה, כי התובע לא דק פורטא בקריאת פסק הדין שניתן בתיק רע"א 271/20. לשיטת הנתבעת, באותו פסק דין נקבע שבמסגרת תביעה לפי הפלת"ד ניתן להציג למומחה שמונה מטעם בית המשפט קביעות נכות של המל"ל, המחייבות לפי סעיף 6ב' לפלת"ד, כאשר הדגש הוא על היות קביעות הנכות מחייבות, שאז מעמדה גבוה יותר ממעמד של חוות דעת של מומחה הממונה מטעם בית המשפט. בתיק שבכותרת, כך לטענת הנתבעת, קביעות הנכות של המל"ל אינה קביעה מחייבת לפי סעיף 6ב' לפלת"ד שכן, בית המשפט התיר לנתבעת להביא ראיות לסתור קביעה זו, ואף מונה מומחה מטעם בית המשפט שסתר את קביעות הנכות של המל"ל וקבע נכות נמוכה יותר. במצב דברים זה, בקשת התובע מהוועדה ניסיון פסול לעקוף את הליך הבאת הראיות לסתור, ודינה להידחות.

דיון והכרעה

14. תקנה 127 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 (להלן – תקסד"א) קובעת כי, כאשר נפגע מגיש תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף, עליו לתמוך טענתו בחוות דעת רפואית מטעמו. גם בעלי הדין שכנגד (המעוול ומבטחו), החולקים על טענות הנפגע,

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1 תומכים זאת בחוות דעת מטעמם, וברוב המקרים בית המשפט ממנה מומחה רפואי
2 מטעמו. יוצא אפוא שבתביעות לפיצויים בגין נזקי גוף עומדות לפני בית המשפט לכל
3 הפחות שלוש חוות דעת רפואיות.

4
5 15. בכל הנוגע לתאונות דרכים, נקבע מנגנון ייחודי, לפיו יכול הנפגע לפעול באחת משתי
6 דרכים:

7
8 א. להגיש בקשה למינוי מומחה רפואי מטעם בית המשפט, מכוח סעיף 6א'
9 לפלת"ד.

10
11 ב. להסתמך על קביעת נכות רפואית על פי דין, מכוח סעיף 6ב' לפלת"ד, שזו
12 לשונו:

13
14 **"נקבעה על פי כל דין דרגת נכות לנפגע בשל הפגיעה**
15 **שנגרמה לו באותה תאונת דרכים, לפני שמיעת הראיות**
16 **בתביעה לפי חוק זה, תחייב קביעה זאת גם לצורך התביעה**
17 **על פי חוק זה".**

18
19 מסלול זה מכונה "קביעת נכות על פי דין", כאשר המקרים השכיחים הבאים
20 בגדרו של מסלול זה הם כאשר המוסד לביטוח לאומי, ענף נפגעי עבודה,
21 קובע נכות בגין התאונה, וקביעה זו מחייבת גם בהליך המתנהל אל מול
22 חברת הביטוח.

23
24 שני הצדדים להליך יכולים לעתור בבקשה להבאת ראיות לסתור את קביעת
25 הנכות של הוועדה הרפואית מטעם המוסד לביטוח לאומי, וככל שבית
26 המשפט נעתר לבקשה ומתיר הבאת ראיות לסתור, הוא עושה כן על דרך של
27 מינוי מומחה רפואי מטעם בית המשפט.

28
29
30 16. בהתאם לפסיקה, זכות הבחירה בין המסלולים נתונה לנפגע התובע. נקודת הי"אל
31 חזור" הינה שלב תחילת שמיעת הראיות, שמוגדר כמועד בו חוות הדעת מוגשת
32 לתיק בית המשפט (רע"א 1619/93 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' יאיר טטרו, פ"ד מז
33 (89) (4)).

34
35 17. כפי שניתן להיווכח, בית המשפט רשאי להורות על מינוי מומחה רפואי בשני
36 המסלולים להגשת תביעות בפלת"ד: במסלול שבסעיף 6א' לפלת"ד מינוי המומחה
37 נעשה אם שוכנע בית המשפט שקיימת ראשית ראיה לקיומה של נכות בתחום
38 המבוקש; ובמסלול שבסעיף 6ב' לפלת"ד, מינוי המומחה נעשה אם שוכנע בית
39 המשפט כי מתקיימים התנאים להבאת ראיות לסתור את קביעת דרגת הנכות של
40 המל"ל.

41
42 18. תקנה 8(א) לתקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מומחים), תשמ"ו – 1986 (להלן
43 – תקנות הפיצויים) מסדירה את היקף החומר הרפואי שניתן להעביר לעיונו של
44 מומחה הממונה מטעם בית המשפט.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

זו לשונה של תקנה 8(א) לתקנות הפיצויים :

"בדבר הטיפול הרפואי שניתן לו ובדבר הבדיקות שנבדק לצורך אותו טיפול, הנוגעים לעניין שבמחלוקת, ובלבד שלא יגיש למומחה חוות דעת רפואית".

19. התקנה מתירה, אפוא, למומחה מטעם בית המשפט עיון במסמכים ראשוניים, הכוללים מידע מכלי ראשון בדבר הטיפול הרפואי בנפגע, אך אוסרת על הצגת חוות דעת רפואיות.

20. תקנה 9(ב) לתקנות המומחים אוסרת על המומחה לדרוש או לקבל מהצדדים חוות דעת רפואית.

21. בבסיס האיסור להציג לעיון המומחה מטעם בית המשפט חוות דעת רפואיות עומדים שני רציונאליים :

האחד – להגביר את יעילות ההליך המשפטי ולייתר את השלב בו כל צד מגיש לבית המשפט חוות דעת רפואית מטעמו התומכת בטענותיו.

השני - להבטיח את שיקול דעתו העצמאי והאובייקטיבי של המומחה.

(רע"א 6401/00 לה נסיונל חברה לביטוח בע"מ נ' סלאח, פ"ד נה (3) 97, 99-100).

22. בחלוף השנים, חל כרסום באיסור להציג למומחה מטעם בית המשפט חוות דעת רפואיות.

23. הפסיקה קבעה, כי מותר להציג לעיונו של מומחה רפואי מטעם בית המשפט, בתביעה לפי הפלת"ד, חוות דעת רפואיות שנערכו על ידי מומחים רפואיים אחרים שמונו מטעם בית המשפט, בין באותו הליך ובין בהליך אחר, וזאת במובחן מחוות דעת רפואיות מטעם הצדדים (רע"א 333/89 שלוח חברה לביטוח בע"מ נ' שמעון ידידים, פ"ד מג (4) 375).

24. הובהר, כי החרגת חוות דעת מטעם מומחה אחר שמונה על ידי בית המשפט אינה פוגעת ברציונאליים העומדים בבסיס האיסור להציג לעיונו של מומחה מטעם בית המשפט חוות דעת רפואיות, שכן חוות דעת מומחה מטעם בית המשפט היא מסמך אובייקטיבי וניטרלי, שאינו מושפע משיקולים שאינם ממין העניין, כך שהמומחה שמונה מטעם בית המשפט רשאי להסתמך עליה בהיעדר חשש ששיקול דעתו ייפגע. כמו כן, לא צפויה פגיעה ביעילות ההליך שכן לא מדובר בחוות דעת מטעם מי מהצדדים אשר הצגתן עשויה לתמרץ בעלי דין לפנות לקבלת חוות דעת פרטיות ובכך להביא לבזבוז משאבים מיותר.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

25. בנוסף להוראות תקנות 8 ו- 9 לתקנות הפיצויים, הפסיקה קבעה איסור נוסף והוא איסור על המצאת פרוטוקולים שמתעדים דיונים והחלטות של המוסד לביטוח לאומי לעיונו של מומחה רפואי הממונה מטעם בית המשפט (רע"א 3826/03 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' יוסף חאמד (09/07/03)). הפסיקה ראתה בדו"חות המל"ל, בהם קביעה לעניין דרגת נכות הניזוק, משום "חוות דעת רפואית", שאסורה להצגה. גם הרציונל שעומד בבסיסו של איסור זה הוא הרצון שלא לפגוע בעצמאותו ובשיקול דעתו האובייקטיבי של המומחה שמונה מטעם בית המשפט.

26. גם באיסור זה חל כרסום ברבות השנים.

27. בת"א (שלום ת"א) 17368/90 שילנדה נ' הסנה חברה לביטוח בע"מ (שאוזכר בספרו של יצחק אנגלרד "פיצויים לנפגעי תאונות דרכים" עמ' 499 ה"ש 219) התיר בית המשפט להציג בפני המומחה מטעם בית המשפט קביעת דרגת נכות על ידי המוסד לביטוח לאומי שנערכה לאחר מתן חוות הדעת.

28. בחודש מרץ 2020 קבע בית המשפט העליון כי מותר להציג למומחה רפואי שמונה מטעם בית המשפט דו"חות שערך המל"ל ובהם מפורטות קביעות נכות מחייבות לפי סעיף 6ב' לחוק הפלתי"ד (רע"א 271/20 שומרה חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני (12/03/20)).

באותה פרשה היה התובע מעורב בשתי תאונות דרכים, וכתב התביעה שהגיש עסק בשתייהן:

התאונה הראשונה – התרחשה בשנת 2015 והוכרה גם כתאונת עבודה. התובע עמד בפני וועדה רפואית של המל"ל וזו קבעה כי לא נותרה נכות בגין תאונה זו.

התאונה השנייה – התרחשה בשנת 2016 ולא הוכרה כתאונת עבודה.

בית משפט השלום מינה, לבקשת התובע, מומחה בתחום האורתופדי ביחס לתאונה השנייה בלבד, שהרי ביחס לתאונה הראשונה קיימת קביעת נכות מחייבת על פי דין.

בית המשפט דן בשאלה, האם במקרה כזה יש לאפשר למומחה לעיין בפרוטוקול הוועדה הרפואית, ממנו עולה שלא נותרה לתובע נכות רפואית בגין התאונה הראשונה (כאשר המינוי שלו היא רק לצורך קביעת נכות מהתאונה השנייה), קביעה אשר מחייבת את המומחה.

בית המשפט קבע, כי במקרים שכאלו יש לאפשר הגשת הפרוטוקול לעיון המומחה.

הובהר בפסק הדין, כי הרציונל להחרגת קביעות נכות מחייבות של המל"ל לפי סעיף 6ב' לפלתי"ד נעוץ במעמד המחייב שהעניק המחוקק לקביעות אלו – קביעות אותן רואה המחוקק כנהנות מחזקת אמינות ומקצועיות. מעמדן של קביעות מחייבות של המל"ל, לפי סעיף 6ב' לפלתי"ד, אף גבוה יותר ממעמדן של חוות דעת רפואיות שנערכו על ידי מומחים שמונו מטעם בית המשפט, שהרי חרף מעמדו החשוב של

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

מומחה מטעם בית המשפט, רשאי בית המשפט לסטות ממסקנותיו, בעוד שלבית המשפט אין שיקול דעת ביחס לקביעה מחייבת של המל"ל שלא הוגשה לגביה בקשת להבאת ראיות לסתור, או שבקשה שכזו נדחתה.

במאמר מוסגר יצוין, כי סיווגן של הקביעות המחייבות של המל"ל ככאלה הנהנות מחזקת אמינות ומקצועיות מעורר קושי שכן חברי וועדות המל"ל אינם ממונים על ידי בית המשפט; מהימנותם ומקצועיותם אינן חשופות לביקורת שיפוטית, לשאלות הבהרה ולחקירה נגדית; ונימוקי הוועדה מפורטים בדו"ח בתמצית באופן שאינו מאפשר הפעלת ביקורת ממשית.

29. צודקת ב"כ הנתבעת, כי פסק הדין שניתן בתיק רע"א 271/20 לא התיר להציג, באופן גורף, למומחה שמונה מטעם בית המשפט כל קביעת נכות מטעם המל"ל, אלא רק קביעת נכות מחייבת לפי סעיף 6' לחוק הפלת"ד, היינו קביעה שלא הוגשה לגביה בקשה להבאת ראיות לסתור, או שבקשה שכזו נדחתה.

לפיכך, ככל שהתקבלה בקשה להבאת ראיות לסתור ובית המשפט הורה למנות מומחה רפואי מטעמו לבדיקת מצבו של הנפגע, הרי שקביעת הנכות כבר אינה מחייבת ועל כן, חל איסור להציג למומחה שמונה את דו"ח הוועדה הרפואית של המל"ל.

30. דא עקא, איסור זה חל כל עוד המומחה שמונה טרם הגיש לבית המשפט את חוות דעתו.

מקום בו המומחה כבר הגיש את חוות דעתו לבית המשפט, סבורני כי אין מניעה להציג לעיונו, במסגרת שאלות הבהרה או במסגרת חקירה נגדית, את דו"ח המל"ל עם קביעת הנכות, שכן במצב דברים זה החששות בדבר פגיעה בשיקול הדעת של המומחה ובאובייקטיביות שלו מתמעטים.

משנשמט הרציונל העומד בבסיס האיסור להציג למומחה מטעם בית המשפט את דו"ח המל"ל ובו קביעת הנכות, האיסור הופך לבלתי רלוונטי.

משל למה הדבר דומה? - לחריגים הרבים שנוצרו לכלל האוסר עדות מפי השמועה. חריגים אלו חולקים את אותו רציונל שעניינו חשש מופחת לחוסר מהימנותה של העדות חרף העובדה שלא ניתן לחקור נגדית את מי שקלט בחושיו את האירוע נושא העדות. משהגיעו המחוקק ו/או בית המשפט למסקנה שהחשש בדבר חוסר המהימנות של סוג מסויים של עדויות שמיעה אינו רב, הם מצאו להחריג עדויות אלו מהאיסור הגורף על עדות מפי השמועה. בכך אפשרו כניסתן של ראיות נוספות, בעלות פוטנציאל למהימנות גבוהה, לתוך ההליך המשפטי, דבר שמגביר את היכולת של בית המשפט להגיע לחקר האמת. כך למשל, אחת מקבוצות החריגים לכלל האוסר עדות מפי השמועה הוא קבוצת ראיות הרס גסטא, שעניינן אמרות ספונטאניות שנאמרות אגב אירוע מרגש, או אירוע מסעיר, או מעשה עבירה (ע"פ 7293/97 ז'אפר נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (5) 460). ההנחה היא כי מסירה ספונטאנית של אימרה מפחיתה את החשש כי מוסר האמרה אינו מהימן וכי הייתה לו שהות לארגן את גרסתו ולסלף את אמרתו. לפיכך, נקבע כי קבוצת ראיות זו תהווה חריג

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- לכלל האוסר עדות מפי השמועה. כך גם לגבי חריג שעניינו אמרת נפטר בניגוד לאינטרס ממוני (ע"א 601/68 בייזר נ' לוי, פ"ד כג (1) 594). ההנחה היא כי אין זה מתקבל על הדעת, שאדם לא ידבר את האמת, כשהדברים שהוא אומר – לרעתו.
- מדרך הילוכם של המחוקק ובתי המשפט בסוגיית החריגים לכלל האוסר עדות מפי השמועה ניתן להקיש גם לענייננו.
31. הצגת דו"ח המל"ל לעיון המומחה, במסגרת שאלות הבהרה ולאחר שכבר הגיש את חוות דעתו, עשויה אף לייעל את הדיון שכן היא אינה דורשת הקצאת משאבים והיא תאפשר למומחה להסביר, עוד קודם לדיון בבית המשפט, את הפער בין קביעתו לבין קביעת המל"ל, דבר שעשוי לייתר את שמיעת עדות המומחה, ולהביא לחיסכון בזמן שיפוטי משמעותי.
32. אין גם חשש שהדבר יתמרץ בעלי דין לפנות למוסד לביטוח לאומי לקבלת קביעת נכות, שכן ממילא במקרים של תאונת דרכים שהיא גם תאונת עבודה, על בעל הדין מוטלת החובה למצות זכויותיו אל המוסד לביטוח לאומי.
33. לא נעלמה מעיני הפסיקה שאסרה הצגת חוות דעת רפואית מטעם הצדדים לעיונו של מומחה בית המשפט גם במסגרת שאלות הבהרה או החקירה הנגדית (בר"ע (מחוזי – חי') 646/95 קרני בלס נ' איתן חברה לביטוח בע"מ (18/06/95), ואולם הטעם לקביעה זו נבע לא מהחשש לפגיעה בשיקול הדעת של המומחה מטעם בית המשפט, אלא בשל החשש שביטול האיסור יתמרץ בעלי דין לבקשת חוות דעת פרטיות, אותן יציגו במסגרת שאלות הבהרה או חקירה נגדית, ודבר זה יביא להתארכות דיונית ולבזבוז משאבים.
34. לא ראיתי צורך להכריע בשאלה אם המצאת פרוטוקול הוועדה הרפואית של המל"ל תואמת את שלב שאלות הבהרה, הן מהטעם שהצדדים לא טענו בעניין והן מהטעם שמשיקולים מעשיים: "מקובלת הדעה, כי אין לפסול שאלות הבהרה אף אם הן עולות כדי שאלות בחקירה נגדית . . . נהפוך הוא . . . יש בכך כדי לחסוך זמן ולחסוך את זימונו של המומחה להעיד בבית המשפט" (ת"א (שלום י-ם) 18852/96 אלאמסר נ' אברהם ואח' (06/08/03)).
35. סיכומם של דברים: מקום שבו בית המשפט נעתר לבקשה להבאת ראיות לסתור את קביעת הנכות של המל"ל והורה על מינוי מומחה רפואי מטעמו לבדיקת מצבו של הנפגע, ניתן להעביר לעיונו של המומחה שמונה מטעם בית המשפט את דו"ח המל"ל אך זאת רק לאחר שהמומחה כבר הגיש את חוות דעתו, היינו במסגרת שאלות הבהרה או במסגרת חקירה נגדית.
36. מן הכלל אל הפרט: בתיק שבכותרת נעתר בית המשפט לבקשה להבאת ראיות לסתור את קביעת הנכות של המל"ל והורה על מינוי מומחה רפואי מטעמו. המומחה הגיש לבית המשפט את חוות דעתו. במצב עניינים זה, אין מניעה להציג למומחה, במסגרת שאלות הבהרה, את דו"ח המל"ל ולבקש את התייחסותו לכך.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 65191-12-18

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

- 1 37. אני נעתר אפוא לבקשת התובע.
- 2
- 3 38. התובע יעביר למומחית את השאלות תוך 10 ימים מהיום, והמומחית תשיב לשאלות
- 4 ההבהרה תוך 21 ימים ממועד קבלת השאלות.
- 5
- 6 39. העתק מההחלטה יישלח לצדדים ולמומחית, פרופ' אורי אלקיים.
- 7
- 8
- 9 ניתנה היום, י' חשוון תשפ"א, 28 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.
- 10

תומר אורינוב, שופט

11
12